

Over stempels, brieven en tarieven – afl. 88

Heel ver weg

In een eerdere aflevering in deze reeks (52) schreef ik over twee brieven van een Purmerendse ondernemer naar verre bestemmingen. Het ging om correspondentie uit oktober 1897 van C. Ohmstede naar Chili en Finland. Ohmstede gebruikte enveloppen met ingedrukt zegel (Wilhelmina 5 cent) die hij met 7½ cent bijfrankeerde om het goede buitenlandtarief te krijgen. Niet alleen de weinig gangbare bestemmingen van deze brieven maken ze bijzonder, ook de manier waarop de naam van de afzender en de adressering erop gedrukt is, maakt ze speciaal. Er lijkt sprake te zijn van een soort drukprocédé met lila inkt, waarbij niet alleen de adresgegevens gedrukt zijn, maar ook de te volgen route: via Southampton, op de brief naar Chili.

Ik verbaasde me enigszins over het internationale karakter van de brieven. Een Purmerends bedrijf dat wereldwijd zaken deed. Dat was wel heel bijzonder!

Een tijdje terug kwam ik op het Internet bij toeval weer een brief van C. Ohmstede tegen en de bestemming was nog exotischer dan de vorige twee. Het gaat om een postblad met ingedrukt zegel, buitenlands tarief van 12½ cent. Het postblad werd op 8 april 1897 verstuurd uit Purmerend naar Curepipe, een stad op Mauritius. Daar kwam hij op 11 mei aan. Ook bij dit postblad is niet alleen de naam van de geadresseerde er keurig opgedrukt, maar ook de route: via Marseille.

Ohmstede

De naam Ohmstede was niet onbekend in Purmerend in de tweede helft van de negentiende eeuw. Verschillende leden van de familie waren als zakenman actief. Lastig is wel dat de meesten, in de gewoonte van die tijd, dezelfde voornamen hadden: in een kort tijdsbestek waren er drie die Volkert Simonszoon heetten, maar dat gaan we nog eens precies uitzoeken. Volkert Simonsz. Jr. Ohmstede (geboren 1836, overleden 1904; getrouwd met Trijntje Sant) dreef een zaak in 'werktuigen en gereedschappen voor landbouw en zuivelbereiding' en ging in 1896 een vennootschap aan met H. Ohmstede (geboren 1856, overleden 1924). Hij was de broer van Volkert Simonsz. Az. Het bedrijf heette 'V.S. Ohmstede jr' en heeft tot januari 1921 bestaan.

Volkert Simonsz. Az. Ohmstede (geboren 1865) werd vooral bekend als uitbater van café Buwalda op de hoek van de Hoogstraat en de Kaasmarkt. Later zat daar de (brom)fietsenzaak van De Jongh, nu zit er een warme bakker. In 1894 verkocht Ohmstede zijn café/hotel aan de heer Roghair uit de Beemster. Maar dan nu onze brievenschrijver, C. Ohmstede. Ik heb nergens kunnen ontdekken dat ook hij zakelijk betrokken was bij de activiteiten van de andere Ohmstedes. Cornelis Ohmstede (geboren 1866) was de zoon van Volkert Simonsz. Jr. en Trijntje Sant. Rond 1900 vertrok hij uit Purmerend. Helaas moeten we aannemen dat de exotische correspondentie van C. Ohmstede niets met zakelijke transacties te maken had.

Filatelistisch?

Als je een postblad openvouwt, is de inhoud te lezen. C. Ohmstede bevestigt de ontvangst van een brief met inhoud van de geadresseerde. Hij heeft hem een aangetekende brief teruggestuurd en hoopt dat de heer Sumgair tevreden is "with the lot therin sent". Wat stuurt een Purmerender in een aangetekende brief naar Mauritius? Bij 'the lot' moet ik denken aan postzegels, maar dat is misschien

een kwestie van oogkleppen. Aan de andere kant, brieven naar exotische bestemmingen, uitwisseling van, bekendheid met postroutes in een tijd dat ook in Purmerend de filatelie leefde. In een eerdere aflevering schreef ik al dat de Purmerendse boekhandelaar Schuitemaker in zijn winkel op de Weerwal in de jaren 1894 – 1897 ook in postzegels handelde.

Ik denk dus dat Purmerend door de brieven van Ohmstede nog niet op de zakelijke wereldmarkt gezet is, maar heb nu een nieuwe hypothese: Cornelis Ohmstede was filatelist, die internationaal correspondeerde om zijn verzameling aan te vullen en anderen van Nederlandse postzegels te voorzien. De bewijzen zijn niet sterk, maar misschien dat nieuwe vondsten aanvullende gegevens opleveren.

John Dehé